

BOLSTER

Marcin Baron

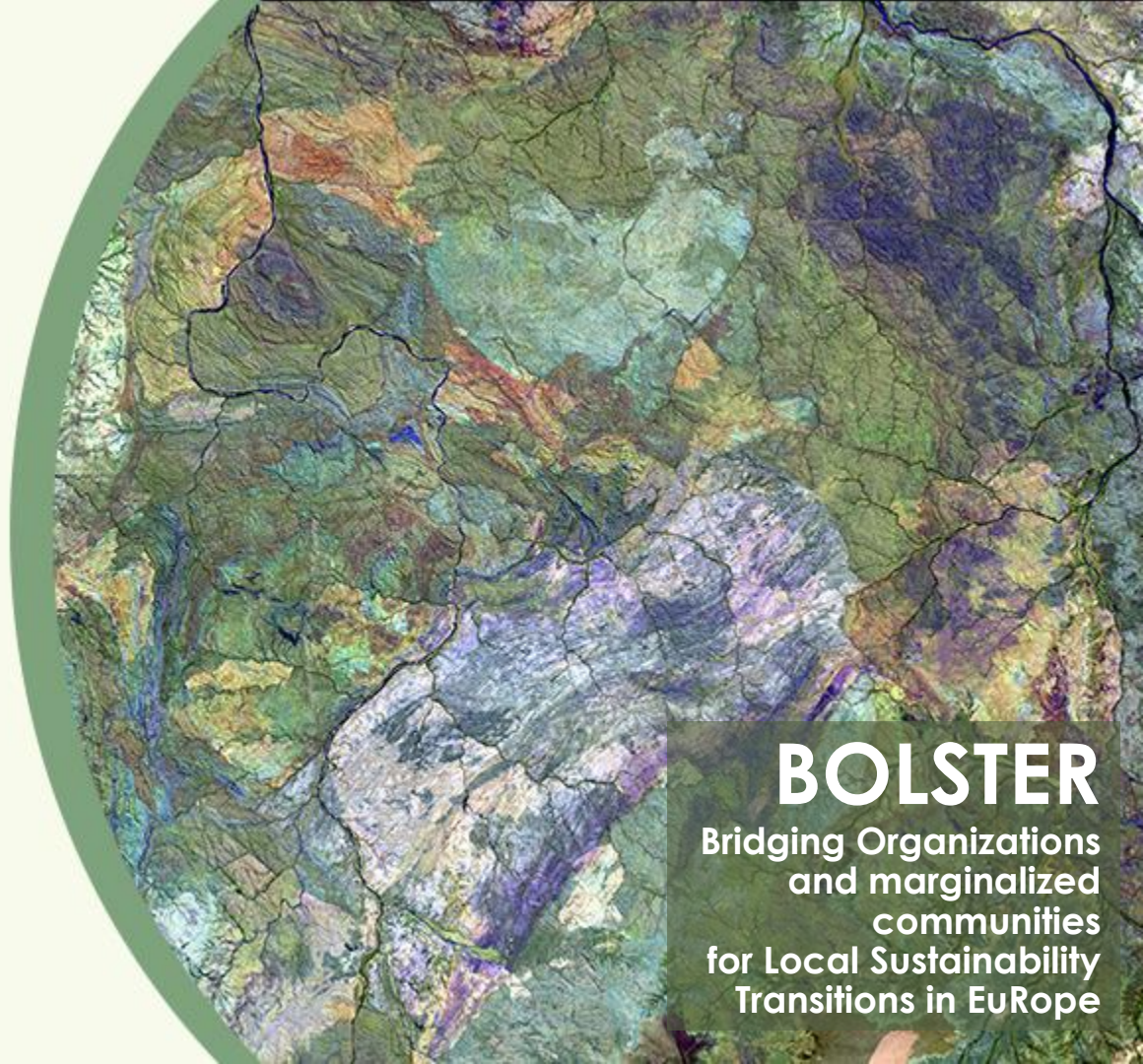
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Katedra Badań Strategicznych i Regionalnych

marcin.baron@uekat.pl

- Jak sprawić, by zielona transformacja Europy i globu nie „pozostawiała nikogo w tyle”?
- Na ile zasada *leave no one behind* - w odniesieniu do kwestii środowiskowych - musi być wspierana licznymi działaniami na rzecz zmarginalizowanych społeczności na poziomie lokalnym?
- Jak (potencjalnie) marginalizowane społeczności „reagują” na mikrodziałania zachęcające do aktywności na rzecz transformacji?

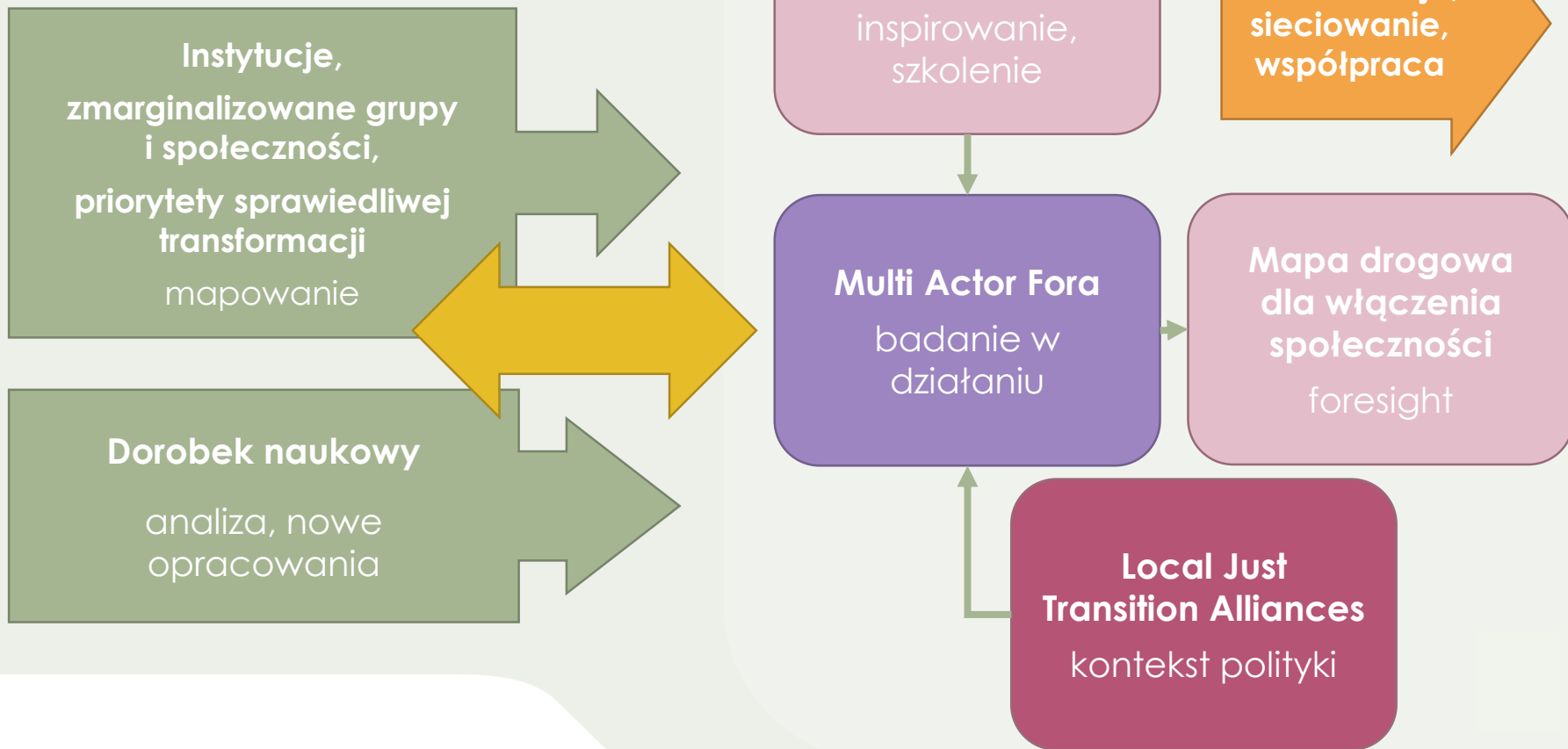
BOLSTER

Bridging Organizations
and marginalized
communities
for Local Sustainability
Transitions in EuRope

BOLSTER: 7 regionów kluczowych dla badania

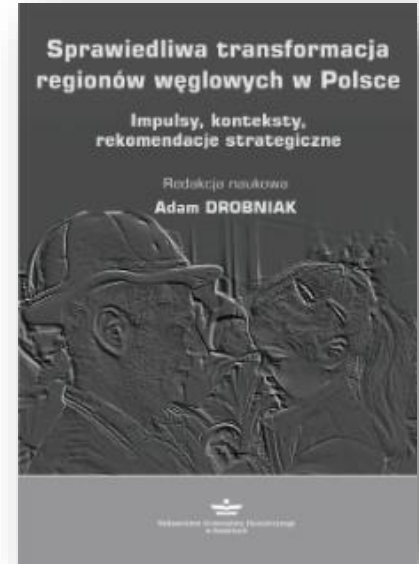
- **Istria (HR)**
- **Stara Zagora (BG)**
- **Prahova (RO)**
- **Górny Śląsk (PL)**
- **Halle (DE)**
- **Hainaut (BE)**
- **Leon (ES)**

BOLSTER: podejście

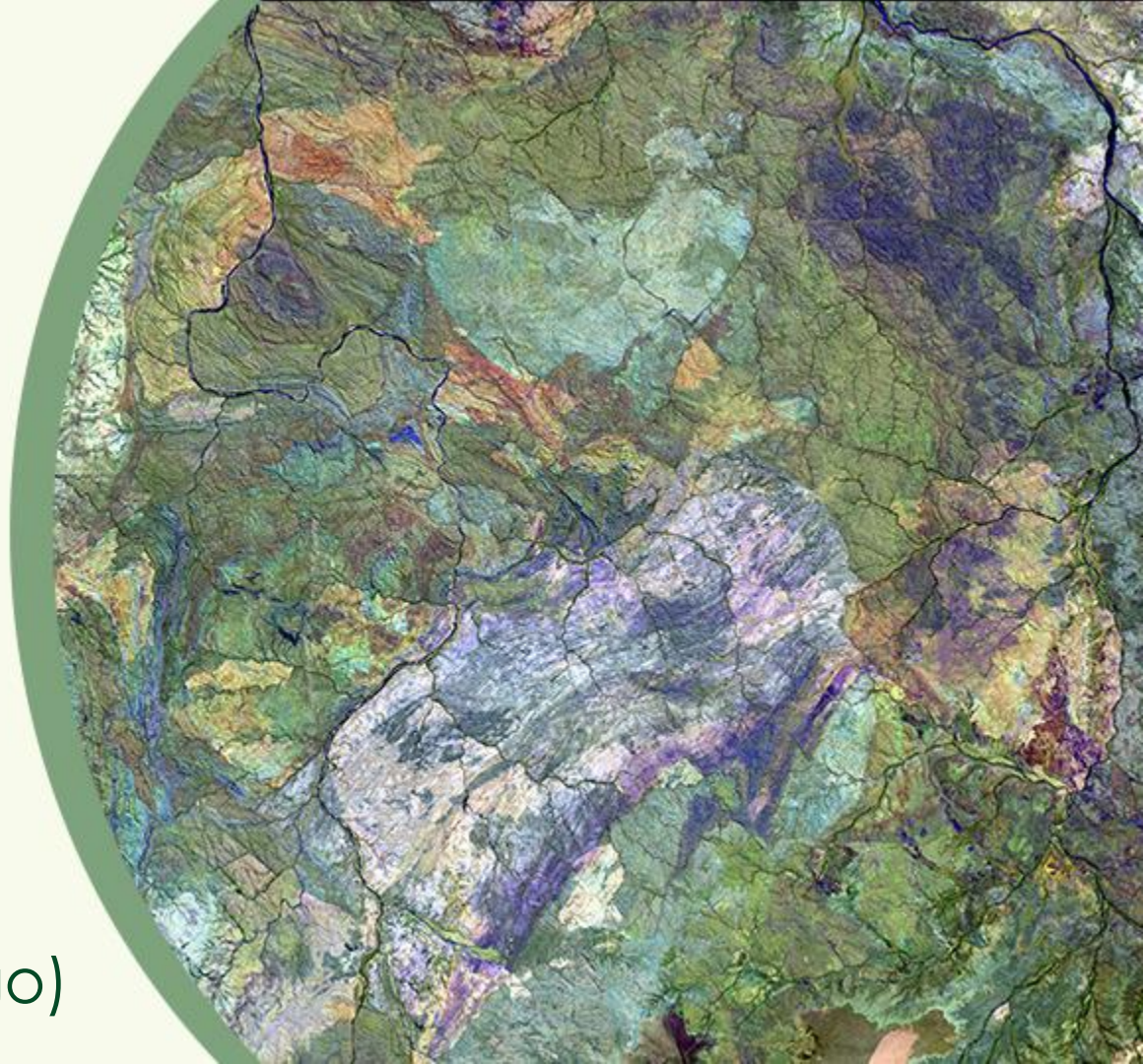

BOLSTER: kontekst – doświadczenia UEKat

- **Wieloletnie doświadczenia środowiska Katedry Badań Strategicznych i Regionalnych**, w tym od lat 90-tych aktywności związane z restrukturyzacją gospodarki województwa śląskiego (społeczeństwo, przedsiębiorczość, innowacje i technologie).
- **Duże zaangażowanie w prace koncepcyjne i eksperckie związane z programowaniem sprawiedliwej transformacji na poziomie krajowym i regionalnym**, w tym udział w zespole rządowym oraz 3 duże projekty naukowe.

**Kilka pierwszych
wniosków / hipotez**
(dotyczących
województwa śląskiego)

Postrzeganie regionu „na zewnątrz”

- Mała wiedza / wyobraźnia o skali i zaawansowaniu procesów oraz partnerstw.
- Mógłby się wiele nauczyć od innych regionów?
- „Podobny” do hiszpańskiego Leon?
- Pozytyw: nie ma *blackoutów* ani powszechnej biedy!

ST jest kontynuacją, nie nowością!

Filozofia działania

- „**Dwa światy**” ST – od zamykania górnictwa i ograniczania negatywnych skutków do dodatkowego źródła finansowania unijnego dla regionu.
- Choć programowanie ST stało się domeną samorządu regionalnego, **nadal kluczowy jest poziom rządowy (skarb państwa, budżet państwa, legislacja)**. W zawieszeniu (niebycie?) pozostały inicjatywy lokalnych planów sprawiedliwej transformacji.
- **Dychotomia: duże polityki krajowe – pojedyncze projekty lokalne.** Czy „brak środka” powinien niepokoić, czy nie?

Partycypacja

- **Kluczowi interesariusze biorą ciągły udział w pracach na poziomie krajowym i regionalnym.** Jednocześnie mają odczucie, że **o najważniejszych rzeczach od lat nie podejmuje się dyskusji lub decyzji** (konkrety w polityce energetycznej, sprawy własnościowe dotyczące terenów pokopalnianych, bezpieczeństwo środowiskowe zamykanych zakładów górniczych, utrata dochodów samorządu lokalnego itp.) albo **nie wiadomo co (i dlaczego) dzieje się ze zgłaszanymi postulatami.**
- **Szeroko zakrojony proces konsultacyjny w związku z KPST/TPST** – jednak zaangażowanie widoczne głównie po stronie większych jednostek samorządu terytorialnego (**syndrom „starych wyjadaczy”**) ale też wewnętrzna koordynacja „przećwiczona” w ZIT), reprezentacji związków zawodowych oraz dużych graczy biznesowych i kilku organizacji ekologicznych.
- **Mniejsze firmy oraz NGO tylko nieformalnie wyrażają swoje opinie**, najczęściej „jakoś to będzie”, „trzeba się dopasować” – nie mają poczucia wpływu na rzeczywistość ST. Z drugiej strony robią swoje, niejednokrotnie z zaskakującą dynamiką.
- **Narastająca polaryzacja społeczeństwa** i brak zaufania do osób lub instytucji opiniotwórczych **nie sprzyja ST.**
- Dla niektórych organizacji **wbrew pozorom cała debata o ST jest wciąż rzeczą nową / nieznaną** – „żeby nie wykluczać, trzeba zacząć komunikować”.

Trudności i wykluczenia

- **Ubóstwo energetyczne nie jest prostą pochodną cen** nośników energii. Zależy też od stanu technicznego infrastruktury mieszkaniowej i mentalności.
- ST jest widziana jako pakiet relatywnie dużych projektów gmin i firm. Wszyscy uważają ją za **proces społeczny, jednak społeczność jest w gruncie rzeczy słabo włączona** (syndrom „gospodarka, głupcze”).
- Powszechne jest odczucie, że **zachowania młodych** (w tym postawy silnie determinowane przez rodzinę) **mają i będą miały kluczowy wpływ na przebieg ST**. W lokalizacjach pozametropolitalnych polaryzacja postaw od „wszystko dzięki węglowi” do „nie ma tu żadnych perspektyw”. Efektem „ciągnionym” są **trudności w pozyskaniu inwestorów z zakresu zaawansowanego przemysłu, a nawet logistyki w ośrodkach niemetropolitalnych**.
- **Jeśli już ktoś jest wykluczony z ST, to są to ludzie młodzi i żony górników**. Fakt, czy „bezpieczna odpowiedź”?

Program: Horyzont Europa

Numer i akronim: 101069586 - BOLSTER

Temat: HORIZON-CL5-2021-D2-01-12 - Fostering a just transition in Europe

Typ akcji: HORIZON Research and Innovation Actions

Partner wiodący: Uniwersytet w Tilburgu

Kontakt w Polsce: Marcin Baron, Uniwersytet
Ekonomiczny w Katowicach, e-mail
marcin.baron@uekat.pl, tel. 506 035 345

